

About 30 small flint finds were discovered during the excavation. About 22% of the flint finds had been in a fire. The flint finds had been manufactured from good quality grey flint. A high degree of fragmenting was noted in respect to the flint finds. A large percentage of the flint inventory consisted of various-sized flakes and splinters (about 72.7%, 24 specimens), while the blades and blade pieces comprised only about 15.15% (5 specimens). Three small knapped pieces of flint and one fire striker were discovered. The majority of the flint finds should preliminarily be dated to the Mesolithic – Neolithic or the Early Bronze Age, while the aforementioned fire striker could have been used by the inhabitants of the old town.

ALSĒDŽIAI

Asta Gerbutavičiūtė

Žvalgomieji tyrimai Alsėdžiuose

2012 m. Alsėdžių miestelyje (UK 17070) (Plungės r.) buvo atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrimai. Tyrimai vykdėti Bažnyčios, Draugystės, Pušyno, Makščių, Žaliojoje, Liepų, Jurgaičių, Platelių, Telšių, Varduvos gatvėse, būsimų vandentiekio bei nuotekų tinklų šulinių vietose.

Archeologiniai žvalgomieji tyrimai pradėti Alsėdžių miestelio P dalyje, **Bažnyčios** gatvėje, kur iširti 3 šurfai 1–3 (bendras plotas 6 m²). Kadangi šurfo 1 paviršiniame sluoksnyje buvo aptikta pavienių smulkių žmogaus kaulų – pirštakaulių, jis buvo išplėstas iki 4 m². Atlikus tyrimus nustatyta, jog žmogaus kaulai į šią vietą

patekę atsitiktinai, gatvių tiesimo metu atvežant žvyro gruntą. Šioje gatvėje tirtuose šurfluose fiksuotas XX a. 0,9–2,2 m storio daugiausia supiltinis ar suardytas kultūrinis sluoksnis.

Tęsiant žvalgomuosius tyrimus **Draugystės** gatvėje, buvo iširti 9 šurfai 4–10, 12–13 (bendras plotas – 9 m²). Didžioji dalis šių šurflų buvo tiriami saugomoje Alsėdžių miestelio teritorijoje, išskyrus šurfus 8–10, kurie tirti vizualinės apsaugos zonoje. Draugystės gatvėje tirtuose šurfluose fiksuotas vėlyvas, XX a. pabaigos kultūrinis sluoksnis, susidaręs gatvės įrengimo darbų metu.

Makščių gatvėje, esančioje vizualinės Alsėdžių miestelio apsaugos zonos teritorijos PV dalyje, į V nuo Draugystės gatvės, buvo iširtas šurfas 11, kuriame fiksuota telekomunikacijų linija bei XX a. pabaigos perkasis, užpildytas kalkėmis.

Pušyno gatvėje, saugomoje Alsėdžių miestelio teritorijoje, iširti 6 šurfai 14–19 (bendras iširtas plotas šioje gatvėje – 6 m²). Čia fiksuotas 0,4–1 m storio XX a. kultūrinis sluoksnis bei ankstesnių inžinerinių tinklų tiesimo metu suformuoti perkasisai.

Tolesni tyrimai vykdėti **Žaliojoje** gatvėje. Šioje vietoje buvo tiriami 5 šurfai 20–24. Vienas jų – šurfas 20 patenka į Alsėdžių miestelio saugomą teritoriją, likę tirti vizualinės apsaugos zonoje. Bendras šioje atkarpoje tirtų šurflų plotas siekia 29 m². **Šurfo 21** vietoje 70–90 cm gylyje buvo aptikta akmeninių pamatų konstrukcija bei kultūrinis sluoksnis su XVII–XIX a. keramikos šukėmis. Šurfas išplėstas nuo 1 iki 4 m² ploto, atidengiant buvusio pastato akmeninių pamatų ŠV kampą. Aptikus buvusio pastato pamatus buvo nuspręsta tiriama šurfą išplėsti iki 25 m² (5x5 m) ploto žvalgomosios perkasisos. Joje fiksuotas intensyvus 70–80 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame rastas dide-

lis kiekis keramikos šukių (tarp jų XVII a. keptuvių kojelių, rankenų fragmentų, fajanso bei porceliano šukių), keletas karnizinių, plokštinių bei puodyninių koklių fragmentų. Vienas XVII a. plokštinio koklio fragmentas buvo su inicialais, priskiriamais Žemaičių vyskupui Jonui Jeronimui Krišpinui-Kiršenšteinui. Taip pat surinkta keletas metalinių dirbinių, stiklo duženų, keraminės pypkės galvutė su įspausta data 185(?)1 m. Pagal išvardytus radinius kultūrinis sluoksnis datuotas XVII–XIX a., o rasti pamatai – greičiausiai vieno iš vyskupų dvarui priklausiusio pastato vieta. Šurfo 21 aplinkoje suprojektuotų artimiausių šulinių vietos ištirtos kasant papildomus, pagal tyrimų projektą nenumatytus šurfus 22, 23, tačiau juose, kaip ir šurfo 24 atveju, fiksuotas 0,7–1,7 m storio kultūrinis sluoksnis arba vėlyvas – susidaręs XX a., arba suardytas XX a. pabaigoje vykdant žemės judinimo darbus.

Šurfais 25–26 (bendras plotas 2 m²) buvo tirta **Liepų** gatvės atkarpa, patenkanti į Alsėdžių vizualinės apsaugos zonos ŠV teritoriją. Čia fiksuotas 0,6–1,1 m storio vėlyvas – XIX a. pabaigos (?) – XX a. kultūrinis sluoksnis.

Platelių gatvėje ištirti 3 šurfai 27–29 (bendras plotas 3 m²). Vizualinės apsaugos zonose tirtuose šurfuose 27–28 paviršiuje atidengtas vėlyvas, XX a. II pusės akmeninis grindinys, po juo fiksuotas 1–1,3 m storio XIX–XX a. I pusės kultūrinis sluoksnis. Greta centrinės aikštės tirtame šurfe 29 akmeninio grindinio neaptikta.

Telšių gatvės atkarpoje, nuo PR aikštės pakraščio Skruojos upelio link, ištirti 6 šurfai 30–35 (bendras plotas 6 m²), du iš jų – vizualinės apsaugos zonoje. Šioje atkarpoje, kaip ir Platelių gatvėje, po asfalto danga fiksuotas XX a. akmeninis grindinys. Šurfuose 30 ir 34 1–1,5 m gylyje atidengtas XIX a. akmeninio grindinio fragmentas. Šiuose šurfuose kultūrinis sluoks-

nis buvo intensyviausias, siekiantis 2–2,2 m gylį. Kituose šurfuose fiksuoto vėlyvo, XX a. kultūrinio kultūrinio sluoksnio storis siekė 0,6–1,5 m.

Dar 2 šurfai, 37–38, buvo tiriami **Jurgaičių** gatvėje, į Š nuo vizualinės apsaugos zonos ir į R nuo greta esančio Alsėdžių kapinyno, vadinamo Dokšo rėžiu. Šurfuose aptiktas tik vėlyvas 70–90 cm storio XX a. II pusės kultūrinis sluoksnis.

Paskutinis žvalgomųjų archeologinių tyrimų etapas vyko kasant šurfus **Varduvo** gatvėje, esančioje ŠR miestelio dalyje, saugomoje urbanistinėje teritorijoje (šurfai 39–44) bei vizualinės apsaugos zonos dalyje (šurfai 45, 46). Bendras šioje atkarpoje atliktų žvalgomųjų tyrimų plotas – 8 m². Fiksuoti kultūriniai sluoksniai datuoti XX a. Didžiojoje dalyje tirtų vietų kultūrinis sluoksnis suardytas gatvės asfaltavimo darbų metu bei tiesiant inžinerinių komunikacijų linijas.

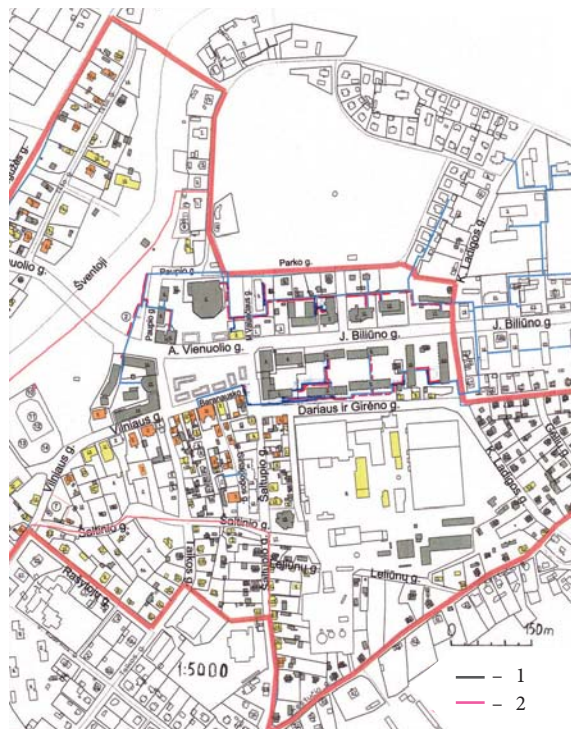
Alsėdžių miestelio saugomoje teritorijoje ištirti 28 šurfai (1–7, 12–20, 29–34, 39–44). Šurfai 37 ir 38 tirti į Š nuo Alsėdžių miestelio vizualinės apsaugos zonos ribos ir į R nuo Dokšo rėžio kapinyno, Jurgaičių gatvėje projektuojamoje vandentiekio bei nuotekų tinklų atkarpoje. Alsėdžių miestelio vizualinės apsaugos zonoje, planuojamų vandentiekio trasų vietoje buvo ištirta 16 šurfų (8–11, 21–28, 35–36, 45–46). Tyrimų metu iš viso ištirti 46 šurfai, bendras tyrimų plotas siekia 73 m².

Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu fiksuotas XIX–XX a. kultūrinis sluoksnis, kurio storis siekė 0,6–2,2 m. Visi šurfai buvo tiriami važiuojamoje gatvių dalyje, kurių kultūrinio sluoksnio didžioji dalis suardyta ar apardyta gatvių asfaltavimo darbų metu. Pušyno gatvėje tirtuose šurfuose buvo fiksuojami ankstesnių inžinerinių tinklų perkasimai, Platelių ir Tel-

šių gatvėse tirtuose šurfluose fiksuotas XX a. II pusės grindinys, šurfluose 30, 34 – du XIX a. pabaigos – XX a. II pusės grindiniai. Centrinėje miestelio dalyje bei dalyje Telšių gatvės tirtų šurfų fiksuotas intensyvus kultūrinis sluoksnis siekė apie 2 m, tačiau ankstesnį nei XIX a. pradžia datavimą patvirtinančių archeologinių radinių neaptikta. Žaliojoje gatvėje tirtos žvalgomosios perkasos / šurfo 21 vietoje buvo aptikti Žemaičių vyskupų dvarui priklausiusio pastato akmeniniai pamatai bei XVII–XIX a. pabaigos kultūrinis sluoksnis su gausiais archeologiniais radiniais.

The field evaluation in Alsėdžiai

A 19th–20th-century, 0.6–2.2 m thick cultural layer was recorded during an evaluation

in the town of Alsėdžiai. Paving from the second half of the 20th century was recorded in test pits excavated in Platelių and Telšių Streets and two areas of paving from the late 19th – second half of the 20th century in test pits 30 and 34. A roughly 2 m thick, rich cultural layer was recorded in part of the town's centre and in some of the test pits excavated on Telšių Street, but no finds confirming an earlier date than the early 19th century were found. A building's stone foundation and a 17th – late 19th-century, find-rich cultural layer, which belonged to the manor of the Bishop of Samogitia, were discovered in test pit 21 on Žalioji Street.

ANYKŠČIAI

Dalius Ribokas

Anykščių senjo miesto vietos žvalgymai ir tyrimai

2012 m. gegužės–birželio mėnesiais UKM žvalgė rekonstruojamų šiluminių trasų tranšėjų vietas Anykščių senjo miesto vietoje (UK 17147). Žvalgymai vyko Paupio, A. Vienuočio, M. Valančiaus, K. Ladygos, J. Biliūno, S. Dariaus ir S. Girėno gatvėse bei A. Baranausko aikštėje. Bendras žvalgytas plotas siekia 1406,2 m² (1 pav.).

Žvalgymų metu daugelyje magistralinių tranšėjų ar įvadų į namus vietose iki 0,6–1,2 m gylio fiksuoti pakloti šiluminės trasos kolektoriai, o suardyti kultūriniai sluoksniai – iki pro-

1 pav. Žvalgytų trasų planas: 1 – rekonstruojamos trasos; 2 – žvalgytos trasos

Fig. 1. Plan of the surveyed route: 1 – the utility line under reconstruction; 2 – the surveyed route